

4 ta' Frar, 1992

Imhallfin: –

S.T.O. Prof. Giuseppe Mifsud Bonnici LL.D. – President
Onor. Joseph A. Herrera Bl.Can., Lic.Can., LL.D.
Onor. Carmel A. Agius B.A., LL.D.

Avukat Dr. Hugh Peralta *noe*

versus

Vincent Falzon *et noe*

Conditions of Employment Regulation Act 1952 – Nullità
ta' Kondizzjoni fil-Kuntratt ta' Impieg in Kwantu
Inkompatibbli maċ-Ċera

Il-Qorti ta' l-Appell ikkonfermat s-sentenza ta' l-ewwel Qorti fis-sens illi artikolu fil-kuntratt kien null.

Il-Qorti kkonfermat ukoll is-sentenza ta' l-ewwel Qorti fis-sens illi la darba l-eċċezzjoni tal-konvenut kienet a bazi ta' l-artikolu invokat, is-sentenza korrettament iddeċidiet il-mertu.

Is-sentenza ta' l-Onorabbli Qorti tal-Kummerċ tat-18 ta' Mejju, 1989 li minnha sar l-appell prezenti taqra hekk: –

“Il-Qorti, rat is-sentenza mogħtija mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appell fid-19 ta' Mejju, 1986, li fiha migjuba t-talba ta' l-attur *nomine* u l-eċċezzjonijiet imressqa mill-konvenuti *nomine* u li biha għet ikkonfermata s-sentenza mogħtija minn din il-Qorti fil-11 ta' Jannar, 1985. B'din is-sentenza għet miċħuda l-ewwel

eċċezzjoni tal-konvenuti *nomine* u ġie ddikjarat illi l-artikolu 30(1) tal-kuntratt ta' l-impieg in kwistjoni jmur kontra l-*“Conditions of Employment (Regulations) Act 1952”*, u għalhekk hu bla ebda effett skond il-liġi;

Omissis;

Illi l-attur *nomine* qiegħed jitlob il-kundanna tas-soċjetà konvenuta għall-ħlas tas-somma ta' Lm2,466 li hu jippretendi li hija dovuta lilu bħala konsegwenza tat-terminazzjoni ngusta ta' l-impieg tiegħu magħha. Skond l-attur it-terminazzjoni ta' l-impieg saret a bazi ta' l-artikolu 30(1) tal-kuntratt ta' servizz li jgħid li:

“The Company may terminate the contract of Service of the employee at any time:

(1) by giving the employee four weeks notice in writing); or.....”

L-attur allega li dan l-artikolu jmur kontra l-liġi. Is-soċjetà konvenuta sostniet li ma hemm xejn li jirrendi null jew ineffikaċi l-imsemmi artikolu. Din il-Qorti bis-sentenza tagħha fuq indikata akkoljiet il-pretensjoni ta' l-attur u ddikjarat li l-artikolu 30(1) imsemmi jmur kontra l-*Conditions of Employment (Regulation) Act 1952*, u għalhekk hu bla ebda effett skond il-liġi. Din id-deċiżjoni ġiet ikkonfermata bl-imsemmija sentenza ta' l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell;

Illi bit-tieni eċċezzjoni tagħhom il-konvenuti *nomine* qeghdin jissottomettu li l-attur gie mkeċċi mill-impieg tiegħu minhabba raġuni ġusta u suffiċjenti skond l-artikolu 25 inċiż 10 tal-*Conditions of Employment (Regulation) Act 1952*;

Illi l-attur *nomine* qiegħed jissottometti li din l-eċċezzjoni hija inammissibbli stante li r-raġuni unika u vera tat-terminazzjoni u li għandha tapplika hija dik mogħtija mis-soċjetà konvenuta permezz ta' l-ittra datata 13 ta' April, 1987 esibita a fol. 17 tal-proċess, liema raġuni għet iddikjarata invalida skond is-sentenza ta' l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell. Dik l-ittra li ntbagħtet mis-soċjetà konvenuta, eżattament mill-*Managing Director*, lill-attur Callahan tgħid hekk:

“With reference to your letter dated 10th April, 1978, please note that you were not dismissed from the Company, but we have terminated your employment in accordance with article 30 of the Contract of Service”;

Omissis;

Illi konsegwentement it-terminazzjoni li saret skond dak l-artikolu saret ingustament mis-soċjetà konvenuta għax, kif sewwa osserva d-difensur tal-konvenuti *nomine* - “quod nullum est nullum produxit effectum”;

Illi fil-fehma konsiderata ta' din il-Qorti, din il-massima, però ma tistax tikkonforta lill-konvenuti *nomine* fl-argument tagħhom illi la l-imsemmi artikolu gie ddikjarat bla ebda effett allura “r-raġunijiet imsemmija f'dan l-artikolu u l-effetti tagħhom ġew rezi ineffikaċi”;

Illi s-soċjetà konvenuta rabet it-terminazzjoni ta' l-impieg esklussivament ma' l-imsemmi artikolu 30. It-terminazzjoni bhala fatt sehhet ghax l-attur spicca mill-impieg tieghu effettivament. Mela, bhala fatt is-soċjetà konvenuta tat esekuzzjoni effettiva lill-imsemmi artikolu 30 u dan sar bi pregudizzju ta' l-attur li ntemmlu l-impieg tieghu. Il-fatt li l-imsemmi artikolu 30 gie ddikjarat konfliggenti ma' l-imsemmi att ta' l-1982, sussegwentement mill-Qorti, ma jaghti ebda dritt, fil-fehma tal-Qorti, lis-soċjetà konvenuta li tinjora li t-terminazzjoni ta' l-impieg saret effettivament a tenaci ta' l-imsemmi artikolu 30 u ma jaghtix dritt lis-soċjetà konvenuta li f'din il-kawza tallega **kawza ohra** ta' terminazzjoni u cjoè tkeccija mill-impieg minhabba raguni gusta u sufficjenti skond il-ligi. Dana hu hekk anke ghaliex fl-imsemmija ittra tat-13 ta' April, 1978, is-soċjetà konvenuta espressament affermat lill-attur "*that you were not dismissed from the Company*". Fi kliem iehor, b'dik l-ittra lill-attur, is-soċjetà konvenuta espressament cahdet dak li issa qiegħda tallega fit-tieni eccezzjoni tagħha;

Illi għalhekk din il-Qorti hi tal-fehma illi l-istess tieni eccezzjoni tal-konvenuti ma hijiex ammissibbli f'din il-kawza u konsegwentement ma hemmx lok li jiggu prodotti provi biex jissostanzjawha;

Għal dawn il-motivi:

Tiddikjara li t-tieni eccezzjoni tal-konvenuti hija inammissibbli f'din il-kawza u għalhekk tichad it-talba ta' l-istess konvenuti biex iressqu provi halli jissostanzjawha;

Il-kawza tibqa' ddifferita għall-kontinwazzjoni għas-seduta

tat-23 ta' Novembru, 1989;

L-ispejjeż ta' din id-deċiżjoni jibqgħu a kariku ta' l-istess konvenut *nomine*”;

Omissis;

Illi l-aggravji ta' l-appellanti *nomine* huma dawn li ġejjin:

a) Fil-korp tan-Nota ta' l-Eċċezzjonijiet huwa kien iddikjara li t-tieni eċċezzjoni tiegħu kienet qed tingħata “bla preġudizzju”, naturalment, fil-paragun u konfront ma' l-ewwel eċċezzjoni;

b) Għalhekk, ma kienx opportun u logiku għall-ewwel Onorabli Qorti li tiddeċidi kif iddeċidiet, sempliċement fuq il-bażi li hu kien rabat it-terminazzjoni ta' l-impieg ta' l-attur ma' l-artikolu 30 tal-“*Contract of Service*”;

c) Lanqas setgħet a priori tiddikjara l-inammissibilità tagħha meta provi orali dwarha kienu għadhom ma tressqux mill-parti li eċċepietha;

d) Ġaladarba kien hemm diġa pronunzjament mill-Qorti li l-imsemmi artikolu kien null u bla effett legali, ma setgħetx targomenta li billi it-tkeċċija kienet marbuta mal-preċitat artikolu, hekk dikjarat null, allura l-konsegwenza kienet li kull eċċezzjoni oħra giet ippreġudikata u inammissibbli;

e) Il-ligi stess tagħti d-dritt lill-parti f'kawża illi tikkumbatti kull talba li ssir mill-parti l-oħra b'kull eċċezzjoni valida tendenti

lejn l-iskop tagħha;

f) Kien prematur li l-kontroversja tigi deċiża mingħajr ma l-Qorti, bil-mezzi probatorji affidati lill-partijiet mil-ligi, ma tagħtix ċans u dritt li jingiebu spjegazzjonijiet u provi li għandhom vinkolu u attinenza għall-mertu ta' l-eċċezzjoni;

Ikkunsidrat:

Din il-Qorti hasbet fit-tul fuq il-kwistjoni devoluta lilha u tara li s-soluzzjoni aktar milli fit-teorija ta' xi drittijiet ta' difiża għandu jkollu l-konvenut tinsab fl-ittra tas-soċjetà konvenuta tat-13 ta' April, 1978 lill-attur fejn espressament qaltu "*that you were not dismissed from the Company but we have terminated your employment in accordance with Article 30 of the Contract of Service*";

Prova aktar lampanti li fl-ebda ħin ma kienet is-soċjetà konvenuta qed tallega li kellha xi raġuni oħra oltre l-artikolu msemmi bħala bażi tat-terminazzjonita' l-impieg ta' l-attur ma jistax ikun hemm fil-proċess! U mhux sewwa li issa, li l-istess soċjetà konvenut rabet kollox ma' l-effikaċja ta' l-artikolu msemmi, wara li kkonfermat lill-attur li mhux kien qed jitkeċċa mill-impieg tiegħu għal xi raġuni attribwibbli lilu iżda kien qed jiġi terminat lilu l-kuntratt kif hi dehrilha li kellha dritt tagħmel skond l-istess kuntratt, f'daqqa waħda għax giet deċiża n-nullità ta' dak l-artikolu tippretendi li għandha dritt tressaq li quddiem it-tieni eċċezzjoni tagħha. Dan forsi jispjega wkoll il-fondatezza tad-deċiżjonijiet preċedenti ta' din il-Qorti u ta' l-ewwel Onorabbli Qorti fuq l-artikolu msemmi għaliex hu ovvju li dak l-artikolu ddaħħal fil-kuntratt biex jiġi eluż proprju dak li l-ligi

ma riditx li jsir. Però, ma jistax, issa l-appellant jippretendi li jekk mhux fart, żewġ, jew jekk mhux hmar, felu. Il-baži tad-dritt ma tista' qatt tkun l-inċertezza ta' l-istess dritt u l-argument tiegħu li hu jista' skond il-liġi tal-proċedura jagħti kull eċċezzjoni li jidhirlu hu kompletament infondat. Infatti ikun superfluwu għal din il-Qorti tagħti eżempji fejn eċċezzjonijiet sussidjarji ma jiġux konsidrati sempliċement għaliex ikunu inkonsistenti ma' l-eċċezzjoni precedenti;

F'dan il-każ din il-Qorti tara li s-sitwazzjoni dejjem kienet li jekk kien hemm raġunijiet li a baži tagħhom is-soċjetà konvenuta kellha dritt tittermina l-impieg jew il-kuntratt ta' l-attur appellata u minflok ma għazlet din it-triq u informat b'dan lill-attur biex ikun jista' jidderiġi ruħu, irrikoriet għall-oħra li ppruvat tikkonstruwixxi 'l barra mill-konfini tal-liġi proprju biex tevita l-istess liġi u nħbiet wara l-kenn li hasbet li kien hemm taħt il-klawsola msemmija tal-kuntratt ta' l-impieg, hija għazlet triq li, issa, jekk irriżulta li m'hix waħda legali ma tħallilhiex soluzzjoni. Is-soċjetà konvenuta qatt ma ppretendiet ma' l-attur li kellha xi raġuni valida li titterminalu l-kuntratt hliet l-imsemmija klawsola. Kieku kellu wieħed kien jistenna li tinvoka dik ir-raġuni, tittermina l-impieg a baži tagħha u anki finanzjarjament kienet tmur aħjar. Izda dan qatt ma kien il-każ la għaliha u wisq u wisq anqas għall-attur. F'dawn iċ-ċirkostanzi, dak li qalet l-ewwel Onorabbli Qorti jagħmel hafna sens. Ma jistax il-konvenut *nomine* jippretendi li ż-żewġ eċċezzjonijiet tiegħu jissussistu flimkien allavolja waħda hija sussidjarja għall-oħra;

Għal dawn il-motivi, tiċhad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata. L-ispejjeż ta' din l-istanza a kariku ta' l-

appellant nomine.
